

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ԺԴ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 18.

1856

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 15.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԲԱՐՈՅԱԿ

Մայր մը իր որդոյն սիրոյն համար զոն կ'ըլլայ :

Մեսինայի ահաւոր գետնաշարժին ատենը, իշխանին մէկը բաղդովին հազիւ իրեն կէս մը մարած ամուսինը թեւին տակն առած՝ կրցաւ ինքզինքը նաւահանգիստը ձգել, ուր նաւակ մը գրտնելով, փախուցած բաները լեցուց :

Վիչ ատենէն երբոր իշխանուհին ուշը վրան եկաւ, աչքը բացաւ ու մէյ մը չորս դին դարձուց, մէկէն երեսի գոյնը նետեց, լեզուն բացուեցաւ, և առջի բանն եղաւ իր տղան հարցընել :
 « Ը՛հ, սիրելի, պատասխան տուաւ էրիկը լալով, քեզմէ 'ի զատ ուրիշը մտածելու ատեն չունեցայ : — Մ'երևնայ թէ դուն մայր չես », կանչեց իշխանուհին խռոված . մէկէն վեր ցատքեց, ու ուզեց նորէն տուն դառնալ : Իրիկը դէմ կեցաւ, անիկայ ոտք կը կոխէր որ երթայ : Իշխանը կէս մը բռնութեամբ

կէս մը աղաչելով չէր թողուր որ իրմէն հեռանայ . բայց առաքինի մայրը կը պաղատէր երկանը ոտքն ինկած, կ'աղաչէր որ թող տայ իր սրտին փափաքը կատարելու : Մ'էյմ՝ ալ յանկարծ ոտք ելաւ վազեց կայծակի պէս, հասաւ իր տունը, տեսաւ որ դեռ չէր փրած՝ շունչ առաւ : Ելաւ մէկէն տղուն պառկած խուցը մտաւ . ու ինչպէս սիրտը նետեց երբ տեսաւ որ խորունկ քունի մէջ առնուլ անուշ կը քնանար . գրկեց զինքը, ու չէր կշտանար պագնելէն և գետի պէս ուրախութեան արցունքներ կը թափէր : Ըյսպէս իր աս անգին դանձր գիրկը դէպ 'ի սանդուխը վազեց : Բայց հազիւ թէ ոտքը սանդուխին վրայ էր դրեր՝ մէյմըն ալ սկսաւ ոտքին տակը երերալ, ետ քաշուելու ջմնաց՝ սանդուխը աչքին առջև կործանեցաւ ընկաւ :

Խեղճ մայրը աս սոսկալի դէպքէս զար-
հուրած՝ ուրիշ խուց փախաւ . անոր ալ
առաստաղը սկսաւ պատրուտիլ, գերան-
ները կործանելու վրայ էին . անկէց ալ
խուցէ խուց փախչելով, երբոր տեսաւ
որ ալ ազատելու ճար չկայ, պատու-
հանի մը դիմացը վազեց, ու լալով ժո-
ղովրդեան ցցուց տղան . “ Ողորմեցէ՛ք՝
կը պոռար, ողորմեցէ՛ք չէ ինծի հապա-
այս անմեղ տղուն ” : Բայց ան կանչուըւ
տելու, արցունքի ու աղաչանքի ատենը
յանկարծ տեսնես գլխուն վրայի գե-
րանը կործանեցաւ, պատը փլաւ, և
գորովագուժ մայրը իր որդւոյն սիրոյն
զոհն եղաւ :

ԱՌԱԿ

Ծիծեռնիկ և րոչնիկք .

Ծիծեռնիկն երկար ճամբայ ընելով
Շատ բան էր սովեր .
Ով որ կը տեսնէ շատ բան գիտելով՝
Ըգգոյշ է եւել .
Պըզտի փոթորիկ մ'ալ նա ինքն հեռուանց
Կանուխ կ'իմանար .
Ծայրը չըփրթած՝ շուտով նաւաստեաց
Ձայն իմաց կու տար :
Հեղ մը կանեփին ցանուելու ատեն
Տեսաւ երկրագործ մ'որ առեր հունտէն
Շատ մը ակօսներ
Անով կը ծեփէր :
Ըսաւ թռչնեկաց . “ Ըս չի հաւնեցայ .
Ձեզ կը մեղքընամ . ես վըտանգն երբ գայ ,
Կըրնամ տեղմ ” հեռու
Ծակ մը քաշուելու :
Կը տեսնէք դուք սա ձեռքն որ անգագար
Կ'ելլէ ու կ'իջնայ օգուն մէջ վեր վար .
Օր մը կայ գալու ,
Շատ ալ չէ հեռու ,
Որ ցանածն ըլլայ ձեզ աղետարեր ,
Բուսնելով անկէց որսի գործիքներ .
Բըռնելու թակարդ
Վտրմ եւ որոգայթ .
Զո՞րն ըսեմ՝ հիւսուած
Հազար մէկ կազմած ,
Որ ձեզ ատենին
Մահ , բանտ ծընանին .
Յանցեր ծակուծակ ,
Պըզտաթիկ վանդակ .

Ինձ ըրէք մըտիկ
Կերէք զայս հատիկ , — :
Անոնք ծաղրեցին
Զինքն ելան գացին
Դաշտաց մէջ ազատ
Ուր կերն էր առատ :

Կանչեցաւ կանեփն , ըսաւ ծիծեռնիկն
Ելէք խրեցէք շուտ մէկիկ մէկիկ
Բուսած ցողուններն անիծած հունտիդ .
Ձէ նէ՛ ըստոյդ է , գիտնաք , կորուստնիդ :
“ Շատգըրո՞ւց դուն ալ չարեաց մարգարէ ,
Պատասխան կ'առնէ ,
Ատ ինչ գեղեցիկ գործ մեզ կը դնես .
Ամէն մէկերնիս հազար ալ ընես ,
Մաքրել չենք կըրնար բոլոր ատ արտեր ,
Նայէ թէ կանեփն ինչպէս է աճեր :
— Բայց շատ գէշ կ'ընէք , ըսաւ ծիծեռնիկ ,
Այն ժանտ հատիկներն ահա կը հասնին ,
Եւ որովհետեւ խօսքերուս իմին
Դուք մինչև հիմայ ականջ չը դրիք ,
Գէթ արտերն երբոր ծածկըւած տեսնաք
Ցորեննուն հոգէն ազատած մըշակք
Որ կ'ելլեն թռչնոց հետ կըռուրտելու ,
Երբ վանդակն ու ցանց
Որոգայթ լարուած
Խեղճ թռչնիկներու ,
Ասդիս ու անդին
Մի ալ թռչնոցիք .
Կեցէք ձեր բունին
Մէջը հանգարտիկ .

Կամ կըռնկան պէս , կաքաւ ու բագին՝
Աշխարհքէ աշխարհք փոխեցէք երկին .
Այլ գիտեմ դուք չէք մեզի պէս ուժով
Թըռչիլ ու անցնիլ անապատն ու ծով .
Եւ ոչ իսկ երթալ աշխարհք մը օտար .
Ձեզի ապահով մէկ հատիկ է ճար
Պատի մը ծակի մէջ մըտնալ կենալ ,
Թըռչունք ձանձրացած ալ անոր լեզուէն
Խառնաձայն կարկաշ հոն կը վերցընեն ,
Ինչպէս Տրոյացիք երբ Կասանդրայի
Բերանը բացուեր որ իրենց խօսի :
Ինչպէս որ անոնց՝ նոյնն եղաւ ասոնց ,
Գերի բռնուեցան շաաերը թռչնոց :

Ինչ որ մեր ըղձիցն յարմար կ'երևնան՝
Կ'ընդունինք միայն .
Չարեաց չենք հաւտար , մինչեւ որ չի գան :

ԼԱՖՈՆԴԷՆ